

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie przeciwko M. G. i innym oskarżonym o czyny z art. 296a § 1 k.k. i inne
w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonych A. N., W. S. oraz R. A. o wyłączenie
asesora sądowego Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach P. K. od
orzekania w sprawie IV K 797/22,
na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 25 października 2023 r.,
na podstawie art. 35 § 1 k.p.k.,

**stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie
z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu
Katowice-Wschód w Katowicach.**

UZASADNIENIE

Pismem z 7 listopada 2023 r. obrońca oskarżonych A. N., W. S. oraz R. A. (dalej: „wnioskodawca”) złożył wniosek o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach P. K. od orzekania w sprawie IV K 797/22, zarzucając wskazanemu asesorowi sądowemu m.in. brak niezależności i niezawisłości.

Postanowieniem z 28 grudnia 2022 r. (IV K 797/22) Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach przekazał pismo wnioskodawcy do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093, dalej: „uSN”). Wniosek wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 12 października 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach przekazał wniosek o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach P. K. od orzekania w sprawie IV K 797/22 do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego na podstawie przepisów u.SN. Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej także: TSUE) z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Urz.UE 2016 C 202, s. 1), i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią specyficznych kwestii prawnych w konkretnej dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza,

że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość. Oznacza to, że badanie wniosków obejmujących zarzut braku niezawisłości i bezstronności sędziów nie może być skoncentrowane w jednym sądzie.

Wobec zakwestionowania wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawach wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, nie ulega wątpliwości, iż każdy sąd krajowy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek. Wobec powyższego, rozpoznawanie wniosków i oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, w tym również obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, ma się odbywać na zasadach ogólnych według właściwości wynikającej z właściwych przepisów proceduralnych.

Z tych wszystkich względów należało uznać, że Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest właściwa do rozpoznania wniosku obrońcy oskarżonych. Biorąc pod uwagę treść art. 35 § 1 k.p.k., z którego wynika obowiązek przekazania sprawy sądowi właściwemu nie tylko co do głównego przedmiotu procesu, ale także co do kwestii incydentalnych, wniosek obrońcy oskarżonych o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach P.K. od orzekania w sprawie IV K 797/22, należało przekazać Sądowi Rejonowemu Katowice – Wschód w Katowicach.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych orzekł jak w sentencji.

s.h.

[ms]